

ผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสุขภาพต่อประเทศไทย

Impact of free trade in health services on Thailand

ศุภสิทธิ์ พรรณารุโณทัย¹
Supasit Pannarunothai

कररचित सुखनाक²
Kanchit Suknak

บทคัดย่อ

ข้อตกลงทางการค้าขององค์การการค้าโลก ขยายขอบเขตการเปิดเสรีการค้าบริการ ลูกกลามถึง บริการด้านสุขภาพ ซึ่งมีข้อถกเถียงว่า สมควรเป็นสินค้าทั่วไปที่ใช้การแข่งขันเพื่อค้ากำไรหรือไม่ ข้อตกลงทางการค้าดังกล่าวมีกฎเกณฑ์ให้ประเทศสมาชิกกำหนดว่าผูกพันหรือไม่ เพียงใดแต่ข้อผูกพันที่ให้อาจมีความกำกวมตามลำดับ การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสุขภาพต่อประเทศไทย และเสนอแนะทำที่ต่อการเปิดเสรีดังกล่าว ระเบียบวิธีวิจัย ใช้การทบทวนวรรณกรรม และการประเมินผลกระทบเชิงปริมาณจากข้อมูลทุติยภูมิ

การทบทวนวรรณกรรมประเมินผลกระทบต่อประเทศไทย พบว่า การค้าในโหมดที่ 1 ทั้งการให้บริการข้ามพรมแดนที่ต่างชาติเข้ามา หรือบริการจากไทยออกไป มีผลกระทบไม่มากนัก การค้าในโหมดที่ 2 มีผลกระทบมากในกรณีผู้ป่วยต่างชาติเข้ามารักษาในประเทศไทย และมีผลกระทบบ้างกรณีส่งผู้ป่วยจากไทยไปรักษาต่างประเทศ การค้าโหมดที่ 3 ธุรกิจต่างชาติ เข้ามา หรือธุรกิจของไทยออกไปต่างประเทศ อาจเกิดผลกระทบได้บ้างแต่โดยหลักแล้วขึ้นกับอุปสงค์ต่อบริการภาคเอกชนที่มากขึ้นและขนาดของโหมดที่ 2 กรณีผู้ป่วยต่างชาติเข้ามามากที่สุด การค้าในโหมดที่ 4 ผู้ให้บริการเข้ามามีแนวโน้มว่าจะมีขนาดมากกว่าผู้ให้บริการของไทยออกไปต่างประเทศ ดังนั้น การประเมินผลกระทบเชิงปริมาณจึงให้ความสำคัญกับการค้าในโหมดที่ 2 และ โหมดที่ 4

การประเมินผลกระทบเชิงปริมาณสร้างเหตุการณ์สมมติว่า มีผู้ป่วยต่างชาติเข้ารับบริการปีละ 1 แสนคน จะส่งผลให้แพทย์สูญเสียไปสู่ภาคเอกชน 200-400 คน นอกจากนี้ การสูญเสียแพทย์ยังทำให้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีคุณภาพด้อยลง ทำให้ประชาชนเพิ่มอุปสงค์ต่อบริการภาคเอกชนมากขึ้น ทำให้สูญเสียแพทย์สู่ภาคเอกชนเพิ่มขึ้นอีก 40-300 คน รวมเป็นการสูญเสีย

¹ ศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

แพทย์ 240-600 คน หรือสูญเสียค่าการลงทุนผลิตแพทย์ 420-1,260 ล้านบาท นอกจากนั้นยังมีผลถึงสวัสดิการด้านสุขภาพที่ประชาชนผู้ด้อยโอกาสไม่ได้รับอีกด้วย

รัฐบาลจึงไม่ควรเร่งเชิญชวนให้ผู้ป่วยต่างชาติเดินทางเข้ามาใช้บริการสุขภาพในประเทศไทย จนกว่าอุปทานของระบบบริการสุขภาพของไทยจะมีมากเพียงพอ และไม่มีปัญหาการกระจาย เช่นในปัจจุบัน นอกจากนั้นควรคำนึงถึงนโยบายว่า เมื่อให้อุปสงค์ต่อบริการสุขภาพของไทยเพิ่ม ต้องคำนึงถึงสมดุลที่เหมาะสม เช่น การนำเข้าบุคลากรสุขภาพจากต่างชาติ แต่ทั้งหมดนี้ควรเป็นไปด้วยการไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ควรมีระบบพัฒนาคนและโครงสร้างพื้นฐานให้แต่ละประเทศได้รับประโยชน์ตามหลักการความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบให้มากที่สุด

Abstract

Trade agreements of the World Trade Organisation has evaded into trade in health services. Health service is very cautious on employing a free market mechanism. The main features of the agreements are binding and progressive binding principles. This research was to estimate the impact of the trade agreements on service in health, and to recommend on the country position to this move. The research employed review literature and simulations based on secondary data to answer the research questions.

Reviews of literature concluded that mode 1 would have little impact to the Thai health care either the cross border service into the country or exporting. Mode 2 would have considerable impact especially importing foreign patients, but minimal impact on paying for treatment abroad. Mode 3, commercial presence would have impact only through the increase of demand for private health care and significantly for the inflow of foreign patients. Mode 4, presence of natural person would see high inflows rather than outflows of health personnel. Literature reviews indicated that simulations should focus on the impact of inflows of mode 2 and mode 4.

The simulation assumed that there were high inflows of foreign patients. If there were 100,000 patients, this would draw 200-400 doctors out to private hospitals. The deficiency of doctors in public sector further aggravated poor quality, and induced higher demand for services in private sector. Additional 40 to 300 doctors would join private sector, added up to 240 to 600 losses. The costs of production this amount would be 420-1,260 million baht. This impact did not include the welfare loss among the disadvantage group not accessible to health services.

The government should not actively promote inflows of foreign patients to the country, unless the supply of health personnel is adequate and inequitable distribution is not stark. Furthermore, for the increase of demand because inflows of foreign patients, the balance of demand-supply should be matched by inflows of foreign doctors. However, the sequential inflows of one country by outflows of others should not be the mean to exploit the human resource development of another country. Finally, the country should focus on human and infrastructure developments to achieve the relative advantage principle that supports cross-border trade.

การเปิดเสรีภาคสถาบันการเงินไทยภายใต้กรอบ WTO และแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

กอบศักดิ์ ภูตระกูล*
หฤษฎ์ รอดประเสริฐ*
ดอน นาคทรพรพ*

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์การเปิดเสรีภาคสถาบันการเงิน (Banking Services) ของไทย โดยครอบคลุมถึงการเปิดเสรีทั้งในเวทีของ WTO และภายใต้แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ตลอดจนให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายสำหรับการเปิดเสรีภาคสถาบันการเงินในระยะต่อไป ทั้งนี้ ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา การค้าบริการทางการเงิน (Financial Services) ระหว่างประเทศได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยสถาบันการเงินต่างชาติได้เข้ามามีบทบาทในระบบเศรษฐกิจและการเงินของไทยมากยิ่งขึ้น ซึ่งท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ การเปิดเสรีเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในที่สุดไม่ช้าก็เร็ว ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่การกำหนดระยะเวลาในการเปิดเสรีที่เหมาะสมและการเตรียมพร้อมเพื่อให้ประเทศสามารถรับประโยชน์จากการเปิดเสรีได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ในระยะต่อไป ทหารไทยควรยึดหลักการเปิดเสรีแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้เวลากับสถาบันการเงินไทยในการเตรียมพร้อมและปรับตัว โดยคำนึงถึงเสถียรภาพของระบบการเงินและประโยชน์ซึ่งผู้ใช้บริการทางการเงินจะได้รับเป็นสำคัญ

Abstract

This paper analyzes the liberalization of the Thai banking sector both under WTO and under Thailand's own Financial Sector Master Plan and offers insights as well as policy recommendation. During the past two decades, international trade in financial services has expanded rapidly. Foreign banks have played an increasing role in the Thai economic and financial system. In the era of globalization, the involvement in the process of liberalization is inevitable. The key policy considerations are to set an appropriate timing of liberalization and to make preparation in order to reap the full benefits of liberalization. Thus, further liberalization of banking services in Thailand should be implemented gradually in order to provide sufficient preparation time for Thai banks to make necessary adjustments, with the main objective of ensuring financial stability and benefits for financial-service users.

* สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

* สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

* สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

ผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน สาขาโทรคมนาคมต่อประเทศไทย

ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์

คุณธรรธร รัตนนฤมิตร

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

บทคัดย่อ

บริการโทรคมนาคมถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อย่างไรก็ตาม บริการโทรคมนาคมในประเทศไทยยังมีระดับการแข่งขันในหลายตลาดที่ยังไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ (effective competition) ได้ เนื่องจากมีอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดทั้งอุปสรรคตามธรรมชาติของธุรกิจ อุปสรรคจากกฎระเบียบของรัฐและพฤติกรรมกีดกันการแข่งขันจากผู้ประกอบการรายใหญ่ (major supplier) หรือผู้มีอำนาจเหนือตลาด (market dominant)

ประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการเปิดเสรี (liberalization) ตลาดโทรคมนาคมผ่านการเจรจาเปิดเสรีทั้งระดับพหุภาคีและทวิภาคี ตลอดจนอยู่ในช่วงของการปฏิรูประบบการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม (regulatory reform) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันที่มีประสิทธิผล งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนสาขาโทรคมนาคมต่อประเทศไทย

แนวคิดที่ใช้ในการประมาณการผลกระทบการเปิดเสรีตลาดโทรคมนาคมไทยอยู่บนพื้นฐานทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาคที่ว่า การแข่งขันที่ไม่มีประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากอุปสรรคด้านการค้าและการลงทุนจะทำให้เกิดความสูญเสียต่อระบบเศรษฐกิจ หรือความสูญเสียทางสังคมที่เกิดจากการผูกขาด (social cost of monopoly) และเนื่องจากบริการโทรคมนาคมมีลักษณะเป็นโครงสร้างพื้นฐานของบริการอื่นๆ การแข่งขันที่ไม่มีประสิทธิภาพในตลาดโทรคมนาคมจึงก่อให้เกิดต้นทุนแก่ภาคการผลิตอื่น ๆ และสังคมโดยทั่วไป

การประมาณการผลกระทบจากการเปิดเสรีตลาดโทรคมนาคมในงานวิจัยนี้มี 3 ขั้นตอน คือ การวัดขนาดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนในตลาดโทรคมนาคมไทย การแปลงขนาดอุปสรรคในการค้าให้เป็นอัตราเทียบเท่าภาษี และการประมาณการผลกระทบของการลดอุปสรรคในการค้าบริการโทรคมนาคมต่อระบบเศรษฐกิจ โดยใช้บัญชีเมทริกซ์ทางสังคม (social accounting matrix: SAM) ปี 2543

ในการประมาณการผลกระทบจากการเปิดเสรีตลาดโทรคมนาคม คณะผู้วิจัยได้แบ่งภาพสถานการณ์ (scenario) ออกเป็น 2 ภาพสถานการณ์คือ ภาพสถานการณ์ที่ 1 การเปิดเสรีโดยขจัดอุปสรรคในการแข่งขันในตลาดโทรคมนาคมไทยทั้งหมด รวมทั้งการยกเลิกการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในบริการโทรคมนาคม และภาพสถานการณ์ที่ 2 การเปิดเสรีโดยขจัดอุปสรรคในการ

แข่งขันในตลาดโทรคมนาคมไทยลงทั้งหมด
โทรคมนาคมไว้

แต่คงการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในบริการ

ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเสรีตลาดโทรคมนาคมของประเทศไทยในภาพสถานการณ์แรก จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) เพิ่มขึ้นประมาณ 23,924 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 0.47 ส่วนภาพสถานการณ์ที่สอง ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) จะเพิ่มขึ้นประมาณ 21,335 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.41

ภาคการผลิตสาขาที่จะได้ประโยชน์จากการปฏิรูปดังกล่าวมากที่สุด 10 สาขาแรกคือ สาขาที่มีองค์ประกอบของโครงสร้างต้นทุนจากสาขาโทรคมนาคมสูงกว่าสาขาอื่นๆ ซึ่งได้แก่ สาขาโทรคมนาคม โรงแรม อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ การท่องเที่ยว บริการส่วนบุคคลและบริการในครัวเรือน ภัตตาคาร การซ่อมแซม ธนาคารและสถาบันการเงิน เครื่องดื่ม และการให้ความบันเทิงและสันทนาการ

Assessing the Impacts of Telecommunication Liberalization

Somkiat Tangkitvanich and Taratorn Ratananarumitsorn

Telecommunications infrastructures are essential inputs for a knowledge-based economy and social development. However, the Thai telecom market is plagued with problems of ineffective competition and poorly designed regulations.

Thailand has committed to liberalize some of its telecom markets in 2006 under the WTO's Basic Telecommunication Agreement. However, the degree of commitment was below the regional and global average. There are also conflicting policies for market liberalization. On the one hand, the country is engaged in trade negotiations at multilateral and bilateral levels. On the other hand, the government has created a new entry barrier by charging an excise tax on fixed-line and mobile telephone services.

This research attempts to assess the likely impacts of the liberalization of the Thai telecom market. To assess the impacts of market liberalization, we proceed in three steps. Firstly, the level of competition barriers in the telecom market is quantified. Secondly, the impacts of the barriers on telephone penetration are estimated and translated into tax equivalence. Finally, the impacts of market liberalization are assessed based on two simulations using a social accounting matrix (SAM) model.

In the first simulation, it is assumed that all existing barriers, including the excise tax, are abolished. It is found that market liberalization will contribute to a GDP increase of Bt 23.9 billion, or an increase of 0.47 percent. In the second simulation, it is assumed that the telecom

market is liberalized but the excise tax is still in place. In this case, the GDP will be expanded by Bt 21.3 billion, or 0.41 percent.

Economic sectors that are big winners from the liberalization include telecom, hotel, publishing, tourism, personal and household services, restaurant, repairing services, banking and financial sectors, beverage and entertainment.

กฎเกณฑ์การแข่งขัน : ทางเลือกของไทยในองค์การการค้าโลก และการเจรจาวิภาคี

Competition Rules : Thailand's Option In the WTO and FTAs

ดร. สักดา ธนิตกุล¹
ดร. สุภัช สุภษลาชัย²

บทคัดย่อ

ประเทศที่เป็นสมาชิกของระบบการค้าพหุภาคีตระหนักดีว่า พฤติกรรมต่อต้านการแข่งขันระหว่างประเทศทำให้ประโยชน์ที่เกิดจากการเปิดการค้าเสรีระหว่างประเทศลดลง องค์การการค้าระหว่างประเทศ เช่น ITO OECD องค์การสหประชาชาติ GATT และ WTO ได้พยายามที่จะสร้างความตกลงระหว่างประเทศ หรือแนวทางเพื่อควบคุมพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขันดังกล่าว แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งทำให้ประเทศพัฒนาแล้วบางประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศสหรัฐอเมริกาพยายามควบคุมพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขันระหว่างประเทศโดยการบังคับใช้กฎหมายแข่งขันของประเทศตนนอกอาณาเขต ซึ่งผลที่ตามมาคือ ทำให้เกิดความขัดแย้งทางกฎหมาย และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศอื่นๆ ในปัจจุบันประเทศอุตสาหกรรมตะวันตกส่วนใหญ่รวมถึงประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศจึงมีความพยายามที่จะควบคุมพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขันระหว่างประเทศโดยการจัดทำความร่วมมือวิภาคีในการบังคับใช้กฎหมายแข่งขันซึ่งวางอยู่บนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการแจ้ง และหลักกฎหมายที่เรียกว่า สัมพันธไมตรีในทางควเว้นการบังคับใช้กฎหมายแข่งขัน (negative comity) และสัมพันธไมตรีในทางบังคับใช้กฎหมายแข่งขันเพื่อประเทศอื่น (positive comity) ประเทศไทยควรมีทำที่ร่วมกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในขณะทำงานของ WTO (WGTC) แต่ควรมีท่าทีที่แตกต่างในการทำความตกลงเกี่ยวกับนโยบายการแข่งขันภายใต้กรอบ FTAs กล่าวคือควรรับหลัก negative comity และหลัก positive comity เพื่อให้ประเทศไทยสามารถควบคุมพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขันระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Abstract

It has been well-recognized by Members of the multilateral trading system that gain from trade liberalization will be diluted by international business restrictive practices. The trade communities by various international organizations such as ITO, OECD, the United Nations, GATT and the WTO have attempted to control those international business restrictive practices but it is yet to be successful. As a result a large country such as the United States tried to control international business restrictive practices by extraterritorial application of their domestic competition laws. The extraterritorial application of domestic competition laws have resulted in serious legal and international political conflicts with many nations around the globe. Nowadays, the current trend of controlling international restrictive business practices by major industrial nations and some LDCs is bilateral-agreement approach which is based upon exchange of information and notification, negative comity and positive comity. It can be argued that Thailand should adopt position similar to the majority of LDCs in negotiating framework of multilateral agreement on competition policy in the WTO's working group (WGTC). Thailand, however, should adopt different position in negotiating the "Competition Policy Chapter" under bilateral FTAs. Thailand should agree to include the principles of positive comity into the bilateral FTAs for a better control in international restriction practices.

¹ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การเจรจาการค้าพหุภาคีสินค้าเกษตร : ความไม่สมดุล ความล้มเหลว
และอนาคตของรอบการพัฒนา (โดฮา)

ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร

ดร.สิริลักษณ์ คอมนันตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของบทความฉบับนี้ คือ การอธิบายสาเหตุของความล้มเหลวของการประชุมรัฐมนตรีในรอบโดฮาที่เมืองแคนนุน ประเทศเม็กซิโก นอกจากสาเหตุที่เกิดจากประเทศกำลังพัฒนาไม่พอใจข้อเสนอของสหภาพยุโรปในประเด็นสิงคโปร์ (Singapore Issues) แล้ว สาเหตุที่สำคัญมาจากปัญหาการเจรจาเปิดเสรีตลาดสินค้าเกษตร ปัญหาที่สำคัญคือช่องโหว่ของข้อตกลงสินค้าเกษตรและความไม่สมดุลของข้อตกลงในรอบอูรุกวัยที่ประเทศกำลังพัฒนาดกเป็นฝ่ายให้มากกว่าเป็นฝ่ายได้ แม้ข้อตกลงสินค้าเกษตรจะเป็นความสำเร็จครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์การเจรจาของเกตต์ เพราะครั้งแรกที่การค้าสินค้าเกษตรในตลาดโลกมีกติการองรับ แต่หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาของการปฏิบัติตามข้อตกลงในปี 2544 กลับปรากฏหลักฐานว่า ตลาดสินค้าเกษตรทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดในประเทศพัฒนาแล้วยังเป็นตลาดที่มีการคุ้มครองอุดหนุนและกีดกันในระดับสูงใกล้เคียงกับช่วงเวลาก่อนรอบอูรุกวัยประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถขยายการส่งออกสินค้าสำคัญในตลาดประเทศพัฒนาในการเจรจารอบโดฮา ประเทศกำลังพัฒนาต่างหวังว่า การเจรจาจะนำมาซึ่งการแก้ไขข้อบกพร่องของข้อตกลงสินค้าเกษตรและการเยียวยาผลลัพธ์ที่ไม่สมดุล แต่แล้วนโยบายภายในของประเทศพัฒนาแล้ว รวมทั้งข้อเสนอและจุดยืนที่แข็งกร้าวของมหาอำนาจอย่างสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาในเรื่องการรักษาระดับการอุดหนุนคุ้มครองภาคเกษตรของตนกลับสร้างความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เศรษฐกิจในขณะที่ยังเป็นระบบดั้งเดิมที่ปิดและปราศจากความโปร่งใสและเต็มไปด้วยความล่าช้า การก่อตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) มีผลให้สมดุลแห่งอำนาจต่อรองเปลี่ยนแปลงไป ในที่สุดความชะล่าใจของประเทศมหาอำนาจที่เชื่อว่าตนยังมีอำนาจต่อรอง (และบิบบังคับ) มากที่สุดก็ทำให้การประชุมที่เมืองแคนนุนต้องยุติลงโดยปราศจากข้อตกลงใด ๆ

ความล้มเหลวดังกล่าวมิได้แปลว่าประเทศกำลังพัฒนาจะเป็นฝ่ายสูญเสียตามข้ออ้างของผู้แทนการค้าสหรัฐอเมริกาและประธานกรรมการของสหภาพยุโรป แต่ผู้พ่ายแพ้หน้าจะเป็นกลุ่มสนับสนุนลัทธิกีดกันการค้า เพราะบัดนี้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลลัพธ์ของข้อตกลงรอบอูรุกวัย และผลที่จะเกิดจากข้อเสนอของฝ่ายต่างๆเป็นที่ประจักษ์แล้ว และหลังจากสหภาพยุโรปพ่ายแพ้การเล่นเกมส์อำนาจในการประชุมแคนนุน สหภาพยุโรปเริ่มผ่อนคลายท่าทีการเปิดเสรีสินค้าเกษตร เราเริ่มเห็นแสงสว่างแห่งการค้าเสรีสินค้าเกษตรที่ปลายอุโมงค์ นอกจากนั้น ขณะนี้มีกลุ่มนักเศรษฐศาสตร์กระแสหลักที่เป็น “กลุ่มเพื่อน (แท้)” ของประเทศกำลังพัฒนาได้นำเสนอแนวทางการเจรจารอบโดฮาเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ของ “รอบแห่งการพัฒนา” การเจรจาการค้าจะต้องมุ่งเฉพาะประเด็นการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับการค้าโดยตรง ตลอดจนการใช้เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ผลกระทบ

(Incidence Analysis) ของภาระที่เกิดจากมาตรการเปิดเสรีต่างๆ อย่างไรก็ตาม ประเทศกำลังพัฒนาจะต้องตัดสินใจที่จะเข้าร่วมและทุ่มเทให้กับการเจรจาการค้าพหุภาคีในฐานะผู้เจรจาที่เท่าเทียมกับประเทศพัฒนาแล้วไม่ใช่ในฐานะผู้ขอความช่วยเหลือ การเจรจารอบโดฮาจะต้องเน้นประเด็นการพัฒนาแทนเรื่องการเยียวยาผลลัพธ์ที่ไม่สมดุลจากรอบอุรุกวัย

ABSTRACT

The main objective of this paper is to explain the failure of the Doha Round Ministerial Meeting at Cancun, Mexico in September 2003. Apart from developing countries' rejection of the EU-backed Singapore issues, disagreement over agricultural trade liberalization was the main cause of contention. Even though the Uruguay Round Agreement on Agriculture (URAA) represented a breakthrough in bringing policy intervention and trade in agriculture under multilateral discipline and rules, which would foster greater openness in agricultural trade, stark loopholes in the agreement and the imbalance of benefits accruing to developed and developing countries fermented resentment among the developing countries. By end of the URAA implementation (2001), evidence began mounting to show that protection of agriculture particularly in developed countries had not been significantly reduced from pre-URAA levels. In the Doha Round, many developing countries had hoped that the limitations of the URAA would be addressed, resulting in perhaps some redress, but the unyielding position of the United States and the European Union, resulted in distrust and skepticism about the developed countries' commitment to agricultural trade liberalization. In the Doha Round, the balance of power at the negotiating table has shifted, such that attempts by the superpowers to hijack the agenda as they had done in the past, failed, and the Cancun meeting ended without conclusion.

The failure at Cancun does not mean that developing countries are the losers, as the U.S. Trade Representative and the European Commissioner have asserted. On the contrary, the losers are more likely the protectionists, as information flows about their tactical maneuvers and game-playing have highlighted their protectionist motives. Since the exposure of their failed game-playing at the Cancun Ministerial, the EU has appeared more yielding in terms of agricultural protection. Moreover many mainstream economists (who can be considered "true friends" of developing countries) have offered several proposals to make the Doha Round a truly development round, focusing in particular, on purely trade issues and incidence analysis to measure the burden of liberalization. Nevertheless, developing countries need to be prepared to participate in negotiations as equal partners, and focus on development issues rather than redress of grievances due to imbalances in the Uruguay Round.